

Podobně jako základní školy, i střední školy mohou žákům s odlišným mateřským jazykem nabízet doučování nebo výuku češtiny jako druhého jazyka, přizpůsobovat metody, formy a hodnocení specifickým potřebám těchto žáků, případně využívají individuální vzdělávací plán nebo vyrovnávací plán či přítomnost asistenta pedagoga v hodině.

Tabulka 34

Škola nabízí žákům s potřebou jazykové podpory podpůrné nástroje

Oblasti	Podíl škol v %
Pedagog přizpůsobuje metody a způsob výuky přítomnosti žáka s odlišným mateřským jazykem ve třídě	70,6
Žák má možnost chodit na doučování nebo výuku češtiny jako druhého jazyka	58,8
Žák je vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu nebo podle vyrovnávacího plánu	29,4
Pedagog má ve třídě, kde je žák s odlišným mateřským jazykem, k dispozici asistenta pedagoga	2,9

Ve více než dvou třetinách škol přizpůsobují pedagogové metody a způsob výuky přítomnosti žáka s odlišným mateřským jazykem. Ve více než polovině škol mají žáci možnost chodit na doučování nebo učit se češtinu jako druhý jazyk. Pokud škola sama nezajišťuje doučování češtiny, doporučuje jazykové doučování na jiné škole nebo v rámci center pro podporu integrace cizinců. Někdy školy využívají jazykových dovedností svých učitelů, kteří poskytují podporu žákům přímo ve výuce komunikací v rodném jazyce žáka. Podle individuálního plánu nebo vyrovnávacího plánu jsou žáci vzděláváni ve 29,4 % škol, přičemž jako v předškolním a základním vzdělávání převažuje využití vyrovnávacího plánu. K průběžnému vyhodnocování tohoto plánu však nedochází ve všech případech a ne vždy je aktivně využíván pro plánování výuky (jde tedy pouze o formální nástroj). Pouze v jedné škole zástupci jejího vedení uvedli, že tato škola má pro žáka s odlišným mateřským jazykem k dispozici asistenta pedagoga.

Kromě jazykové podpory a podpory individuálních potřeb ve výuce, kterou školy žákům s odlišným mateřským jazykem poskytují, je třeba také vyhodnocovat sociální klima ve třídě a reflektovat přítomnost žáků s odlišným mateřským jazykem ve třídě i ve škole.

Tabulka 35

Škola vytváří pro žáky s odlišným mateřským jazykem bezpečné prostředí. Škola oceňuje jazykovou a kulturní rozmanitost

Oblasti	Podíl škol v %
Třída s žákem s odlišným mateřským jazykem je na jeho přítomnost připravena, otevřeně se diskutuje o situacích spojených s migrací i přítomností v cizím prostředí	64,7
Pravidelně je přítomnost žáka v třídním kolektivu reflektována s ním i se spolužáky	50,0
Vyskytnou-li se ve třídě nebo ve škole problémy v adaptaci žáka s odlišným mateřským jazykem, přijímá učitel a následně celá škola účinná opatření	58,8

V téměř dvou třetinách navštívených škol byly třídní kolektivy připraveny na přítomnost žáků s odlišným mateřským jazykem a otevřeně se v nich diskutovalo o situacích spojených s migrací i přítomností v cizím prostředí, přičemž k reflexi přítomnosti těchto žáků docházelo v polovině navštívených škol. V případě problémů s adaptací žáka s odlišným mateřským jazykem přijímali pedagogové a škola jako celek účinná opatření v necelých třech pětinach škol. Častěji však školy uváděly bezproblémové začlenění těchto žáků.

Někteří žáci s odlišným mateřským jazykem, zejména s neznalostí vyučovacího jazyka, potřebují podporu pro snadnější orientaci ve školním prostředí, a to zejména v prvních dnech, když školu začínají navštěvovat. Ve výrazné většině škol (88,2 %) mohli všichni zaměstnanci pomoci žákům s odlišným mateřským jazykem v orientaci v budově, ale i v organizaci školních i mimoškolních aktivit. Patrona z řad spolužáků, který pomáhá v orientaci